

Міністерство освіти і науки України
Мукачівського державного університету
Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України
Сопотська Вища Школа (Польща)
Державна вища техніко-економічна школа ім. Броніслава Маркевича в Ярославі (Польща)
Вища школа економіки і менеджменту в
публічному адмініструванні у Братиславі (Словаччина)
Хмельницький національний університет
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Черкаський державний технічний університет
Львівський торговельно-економічний університет
Уманський національний університет садівництва
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
ВПГО «Спілки аудиторів України»
Аудиторська компанія ТОВ «Варіанта»

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО - АНАЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ В
УПРАВЛІННІ
ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»**

**МАТЕРІАЛИ XII МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ ІНТЕРНЕТ - КОНФЕРЕНЦІЇ**

**24 жовтня 2024 року
Мукачево**

**The Ministry of Education and Science of Ukraine
Mukachevo State University
Federation of Professional Accountants and Auditors of Ukraine
Sopot Graduate School (Poland)
State Higher Technical-Economic School named after. Bronislaw
Markevich in Yaroslavl (Poland)
Higher School of Economics and Management in Public Administration in Bratislava (Slovakia)
Khmelnyskyi National University
Vasyl Stefanyk Precarpathian National University
Cherkasy State Technological University
Lviv University of Trade and Economics
Uman National University of Horticulture
Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy
VGGO "Union of Auditors of Ukraine"
Audit company of Varianta Ltd**

**“URGENT PROBLEMS OF ACCOUNTING AND ANALYTICAL PROCESS
IN THE MANAGEMENT OF ENTREPRENEURIAL ACTIVITY “**

**OF THE XII INTERNATIONAL
SCIENTIFIC AND PRACTICAL INTERNET - CONFERENCE**

**October 24, 2024
Mukachevo**

УДК 657:658
A43

Актуальні проблеми обліково – аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю: Матеріали XII Міжнародної науково-практичної інтернет - конференції, 24 жовтня 2024 р., м. Мукачево. – 394 с.

У збірнику подано матеріали досліджень, виголошених на XII Міжнародній науково-практичної інтернет – інтернет конференції «Актуальні проблеми обліково – аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю», що була проведена кафедрою обліку і оподаткування та маркетингу Мукачівського державного університету у жовтні 2024 року. У публікаціях розглядаються методологічні, методичні та практичні засади обліку, аналізу та аудиту в контексті розвитку економічної науки та практики. Окреслено коло проблем і запропоновані пропозиції щодо покращення змісту і якості обліково-аналітичного процесу в управлінні підприємницькою діяльністю будуть цікавими і корисними для науковців і практиків усіх галузей економіки.

Для науковців, аспірантів, здобувачів вищої освіти і всіх, хто цікавиться актуальними проблемами і перспективами розвитку обліку, оподаткування, контролю, аналізу, аудиту, фінансами, маркетингом, економічним розвитком регіону та професійною освітою як інструментом соціально-економічним розвитком регіону.

Матеріали друкуються в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за достовірність статистичної та іншої інформації, що надана в рукописах, та залишає за собою право не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету (протокол № 8 від 28 жовтня 2024 р.)

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет Вченою радою Мукачівського державного університету (протокол № 5 від 30 жовтня 2024 р.)

Іваненко Є.О., Головачко В.М.	51
ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	
Караван М.О., Лаврова-Манзенко О.О.	54
ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК АНАЛІТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ	
Кельман Б.С.	56
ВЗАЄМОДІЯ УПРАВЛІНСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ	
Коневич Т.В., Головачко В.М.	58
МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ АУДИТУ ВИТРАТ ПІДПРИЄМСТВА	
Коржев І.В., Дворська А.Д.	60
ЕКОНОМІЧНИЙ КОНТРОЛЬ: ПРЕДМЕТ І МЕТОД	
Костогриз В.Г., Сергієнко Б.О.	62
ПОДАТКОВЕ ПЛАНУВАННЯ ТА ПОДАТКОВА ОПТИМІЗАЦІЯ	
Костогриз В.Г., Товстолес О.Ю.	64
ОПОДАТКУВАННЯ МАЛОГО БІЗНЕСУ В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ	
Крочок Л.І.	66
ЗНАЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СУДЖЕННЯ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ	
Кручак Л.В., Ліба Н.С., Кадар Ю.	68
АУДИТ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОРГОВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА	
Крочак О.І., Мельниченко М.В., Крочак Є.І.	70
НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ОБЛІКУ МШП	
Кузьмін Т.Л., Бриндзей Б.С., Надрага А.І.	72
ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО АУТСОРСИНГУ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ВИКЛИКИ	
Кучеренко Т.Є.	74
ПРОБЛЕМИ ВИЗНАЧЕННЯ І ВИЗНАННЯ ВИТРАТ ЗВІТНОГО ПЕРІОДУ	
Лаврова-Манзенко О.О.	76
ІННОВАЦІЇ У БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ АГРОХОЛДИНГІВ	
Лаврова-Манзенко О.О., Саранюк О.С.	78
ПОДАТКОВЕ НАВАНТАЖЕННЯ СУЧАСНОГО УКРАЇНСЬКОГО БІЗНЕСУ	
Ланьо М.Р., Максименко Д.В.	80
АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	
Левандівський О.Т., Григорів О.О., Корж С.Р.	82
ПОДАТКОВА АМНІСТІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ДОХОДІВ	
Ліба Н.С., Панченко О.Д., Мацалак М.	84
БЮДЖЕТУВАННЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ СУБ'ЄКТОМ ГОСПОДАРЮВАННЯ	
Макарська М.В.	87
ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ В ЧАСТИНІ РОЗРАХУНКІВ З КОНТРАГЕНТАМИ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ	

Іваненко Є.О.,
здобувач вищої освіти ОС «Бакалавр»,
спеціальність 073 «Менеджмент»,
Головачко В.М.,
канд. екон. наук, доцент,
доцент кафедри обліку і оподаткування та маркетингу,
Мукачівського державного університету

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Бухгалтерський облік є одним із ключових елементів діяльності підприємств, виконуючи роль фінансової «підтримки» компанії. 24 лютого 2022 року українці зіткнулися з новими обставинами, коли Україна вступила на новий етап своєї історії. Повномасштабне вторгнення росії та його наслідки мали значний вплив на всі аспекти життя громадян. У цей же день президент Володимир Зеленський оголосив воєнний стан, який був пізніше підтверджений Торгово-промисловою палатою України. [5].

В умовах воєнного стану, що виникає внаслідок військових конфліктів, облік підприємств і організацій стикається з рядом викликів і особливостей. Ситуація, коли територія держави охоплена бойовими діями, суттєво ускладнює виконання стандартних процедур бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Підприємства змушені адаптуватися до нових умов, які включають перебої в постачанні, мобілізацію працівників, втрату або пошкодження майна, зміну валютного курсу, а також ризики втрати бухгалтерських документів та електронних даних. На тлі цих викликів виникає потреба у вдосконаленні нормативно-правової бази, що регулює ведення обліку в кризових умовах, а також розробці методологічних рекомендацій, які б враховували специфіку роботи в умовах війни.

Важливо визначити, які облікові процедури потребують змін, щоб забезпечити надійність і достовірність фінансової звітності, а також мінімізувати ризики для підприємств. Крім того, актуальним є питання щодо надання державних преференцій і підтримки для суб'єктів господарювання, що постраждали від воєнних дій. Таким чином, дослідження особливостей обліку в умовах воєнного стану є важливим і актуальним завданням, що вимагає наукового обґрунтування та пошуку оптимальних рішень для адаптації бухгалтерського обліку до сучасних викликів.

Дослідженням особливостей обліку під час воєнного стану займаються як науковці, так і практики в галузі бухгалтерського обліку та аудиту. Зокрема, серед дослідників можна виділити професійні організації, такі як ФПБАУ, консалтингові компанії, державні органи – Міністерство фінансів України, Державна казначейська служба, які аналізують ситуацію та вносять зміни до облікових стандартів і нормативної бази відповідно до умов воєнного стану.

Останні дослідження показують, що під час воєнного стану Бухгалтерський облік має враховувати специфічні ризики, пов'язані з пошкодженням або втратою активів, змінами в податковому законодавстві та вимушеними простоями. В

дослідженнях акцентується увага на необхідності адаптації бухгалтерського обліку до умов воєнного часу. Зокрема, Головачко В.М. розглядає питання обліку втрачених активів та оцінки збитків, а також Ліба Н.С. досліджує вплив змін податкового законодавства на фінансову звітність підприємств та адаптацію облікової політики до умов кризи [2]. Важка ситуація та впровадження нових норм у законодавстві зумовили необхідність роз'яснення нових правил ведення облікової діяльності для суб'єктів господарювання, які продовжили свою роботу. Тому науковці, бухгалтери-практики змушені заглибитись у ці зміни, щоб допомогти бізнесу залишатися на плаву. Дослідження бухгалтерських операцій із вилученням майна юридичних осіб на потреби оборони здійснювала Озерова О. Семенченко Ж. розглядала особливості нарахування та сплати ЄСВ у воєнний час [7]. Бикова Г. досліджувала особливості нарахування та обліку ПДВ [1]. Поряд з динамічними змінами економічної ситуації в Україні та продовженням воєнного стану, дана ділянка залишається актуальною для проведення подальших досліджень.

Особливості ведення бухгалтерського обліку під час воєнного стану в Україні пов'язані з адаптацією підприємств до нових викликів, які виникають в умовах військових дій, економічної нестабільності та змін у законодавстві. Основні особливості обліку в цей період включають наступні аспекти:

1. Зміни в податковому законодавстві
2. Втрата або пошкодження активів
3. Скасування плати окремих податків
4. Амортизація основних засобів
5. Фінансова звітність та регулярність
6. Адаптація фінансового контролю

Таким чином, ведення обліку під час воєнного стану вимагає від підприємств гнучкості та адаптації до нових умов, дотримання оновлених норм законодавства і вміння оперативно реагувати на кризові ситуації.

Важливі новації стосуються порядку розрахунку ПДВ. Через обмеження на е-сервіси податкової під час воєнного стану та збоїв від кібератак платники не можуть реєструвати податкові накладні та розрахунки коригування в ЄРПН. У звітності з ПДВ за лютий 2022 року податкові зобов'язання та кредит формуються на основі накладних, зареєстрованих до 24 лютого, а також первинних документів. Платники податків, які можуть своєчасно дотримуватися термінів реєстрації ПН і РК, звільняються від відповідальності за несвоєчасне виконання обов'язків, граничний термін виконання яких припадає на період, починаючи з 24 лютого 2022 року до 27.05.2022 року (для набрання чинності Законом № 2260), за умови реєстрації такими платниками ПН і РК в ЄРПН до 15 липня 2022 року, тобто до 14.07.2022 (включно) [6].

До змін, які вплинули на бухгалтерський облік у зв'язку з воєнним станом, можна віднести такі положення: суб'єкти господарювання отримали можливість подавати заявку на сплату податків за спрощеною системою зі ставкою 2% від доходу в онлайн-режимі; підприємці звільнені від сплати ЄСВ за себе на період війни та протягом 12 місяців після завершення бойових дій; дозволялося

формувати податковий кредит з ПДВ без зареєстрованих податкових накладних за лютий-травень 2022 року; не потрібно сплачувати екологічний податок, податок на землю та нерухомість на територіях, де відбувалися бойові дії. Повномасштабне вторгнення росії суттєво вплинуло на Податковий кодекс України, процес подачі фінансової звітності, його регулярність та безперервність, а також призвело до втрати вартості багатьох необоротних активів підприємств. Найважливішим залишається принцип: «Якщо компанія продовжує працювати, навіть у мінімальних масштабах під час війни, вона повинна вести бухгалтерський облік, щоб мати точний контроль за активами в реальному часі».

Роблячи висновки, можна сказати, що, особливості ведення бухгалтерського обліку під час воєнного стану в Україні відображають необхідність адаптації підприємств до нових реалій, викликаних військовими діями та змінами в законодавстві. Воєнний стан вимагає гнучкого підходу до фінансової звітності, оподаткування та управління активами. Зміни в податковому кодексі, такі як спрощена система оподаткування та звільнення від певних зобов'язань, допомагають підприємствам підтримувати свою діяльність в умовах кризи. Проте, компаніям важливо продовжувати вести облік навіть під час воєнних дій, адже це дозволяє зберігати контроль над активами і сприяти стабільності економіки країни. Бухгалтерський облік у воєнний час стає інструментом не лише для підтримки бізнесу, але й для зміцнення економіки України в умовах боротьби за незалежність. Підприємства, які своєчасно сплачують податки та виплачують заробітну плату, роблять свій внесок у спільну перемогу над агресором.

Список використаних джерел:

1. Бикова Г. ПДВ – зміни під час війни: за лютий та наступні місяці. «Дебет-Кредит». 2022. <https://elartu.tntu.edu.ua/handle/lib/40412>. (дата звернення: 01.08.2022)

2. Головачко В.М. Обліково-аналітичні системи. / Б.Ф. Агапчук, В.М. Головачко // Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів: збірник тез доповідей за матеріалами III Міжнародної науково-практичної конференції (18-19 травня 2023 р., м. Мукачєво). Мукачєво: Вид-во МДУ, 2023. 557 с. [Режим доступу] – <https://msu.edu.ua/wpcontent/uploads/2023/06/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D1%82%D0%B5%D0%B71.pdf>.

3. Гуманітарна допомога: документальне оформлення, облік та відповідальність. Liga 360. - https://buh.ligazakon.net/aktualno/12264_gumantarna-dopomoga-dokumentalne-oformlennya-oblk-ta-vidpovdalnst.

4. Озерова О. Майно юрособи забрали на потреби оборони: що з обліком та податками. Головбух. 2022. № 10.

5. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України №64/2022 від 24 лютого 2022 року. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022>

6. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо особливостей податкового адміністрування податків, зборів та єдиного внеску під час дії воєнного, надзвичайного стану: Закон України від

Караван М.О.,
магістрант кафедри обліку і фінансів,
Лаврова-Манзенко О.О.,
канд. екон. наук, доц., доцент кафедри обліку і фінансів,
Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ ЯК АНАЛІТИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ

В сучасних умовах динамічного розвитку економіки та посилення конкуренції на ринку, ефективне управління підприємством набуває особливої ваги. Фінансова звітність, як завершальний етап бухгалтерського обліку, виступає ключовим джерелом інформації для прийняття управлінських рішень. Актуальність дослідження обумовлена необхідністю підвищення якості обліково-аналітичного забезпечення процесів управління на основі фінансової звітності.

Метою даного дослідження є виявлення ролі фінансової звітності як аналітичного інструменту управління та аналіз практичних аспектів використання її показників у процесі прийняття управлінських рішень.

Фінансова звітність є систематизованим відображенням фінансового стану, результатів діяльності та грошових потоків підприємства за певний період. Вона формується на основі даних бухгалтерського обліку та являє собою його заключний етап. Основними формами фінансової звітності є баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів та звіт про власний капітал. Фінансова звітність покликана забезпечити користувачів, як внутрішніх, так і зовнішніх, достовірною та повною інформацією про фінансово-господарську діяльність підприємства. Вона складається відповідно до встановлених стандартів та принципів бухгалтерського обліку, що забезпечує її порівнянність та прозорість.

Фінансова звітність виступає основою для проведення фінансового аналізу, який є невід'ємною складовою обліково-аналітичного забезпечення управління. На підставі показників фінансової звітності керівництво підприємства оцінює фінансовий стан, ліквідність, платоспроможність, рентабельність та ефективність використання ресурсів. Аналіз динаміки та структури активів і пасивів балансу дозволяє виявити тенденції розвитку підприємства, оцінити його фінансову стійкість та ризики.

Звіт про фінансові результати надає інформацію про доходи, витрати та прибуток підприємства, що є ключовими показниками для оцінки його прибутковості та ефективності діяльності. Звіт про рух грошових коштів відображає джерела та напрямки використання грошових ресурсів, що дозволяє управляти ліквідністю та планувати фінансові потоки [1].

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>